

Voorstel Gemeenteraad D

Onderwerp	Agenda vrijetijdseconomie		
Portefeuillehouder	Jeroen Diepemaat agendaletter (D))		
Organisatieonderdeel	Cluster Strategie & Beleid Fysiek	Aangeboden aan Raad	26 januari 2022
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2100115708

Wij stellen u voor te besluiten om:

Voorgesteld wordt om te besluiten:

1. De agenda vrijetijdseconomie vast te stellen.
 2. De afweging voor een nul,- basis,- (250.000 euro) of een plusvariant (250.000 euro plus meeropbrengst toeristenbelasting) te maken in de aanloop naar de gemeentebegroting 2023-2026
-

Inleiding

Het huidige beleidskader voor vrijetijdseconomie dateert uit 2008. 'Enschede als belevenis' lag ten grondslag aan de komst van een evenementenbeleid en de opzet van citymarketing. Inmiddels is zijn deze beleidsterreinen al een aantal keren geactualiseerd met als meeste recente ontwikkeling de nieuwe citymarketingvisie. In de jaren vanaf 2008 heeft de stad zich ontwikkeld als de stad van het Oosten. We zagen de bezoekers aan de binnenstad (voor Corona) steeds verder stijgen (marktaandeel aankopen in oost Nederland is 10%), ook de waardering van de binnenstad nam toe (van een 7 naar een 8). Roombeek Cultuurpark, de ijsbaan, het Wilminktheater, rondje Enschede zijn in deze periode grote toeristisch-recreatieve ontwikkelingen geweest. Ook zijn er sinds 2015 veel meer hotelbedden in onze stad. In 2016 werd de toeristenbelasting ingevoerd en daarmee kregen we ook inzicht in het aantal overnachtingen, die we tot aan de Coronapandemie zagen stijgen. In 2021 werd de toeristenbelasting verdubbeld waarmee de begrote opbrengst geraamd is op 600.000 euro. Helaas zagen we de aandacht voor de sector ook verder teruglopen. Bezuinigingen op cultuur, recreatieve voorzieningen, citymarketing, onderhoud van groen en van fiets- en wandelroutes bijvoorbeeld. En dat terwijl de sector een belangrijke bijdrage levert aan de doelen van de stad. Er liggen veel kansen om een breder publiek aan onze stad te binden, daarmee meer diversiteit en inclusie te bewerkstelligen. Enschede heeft meer te bieden dan de winkelstad van het oosten. Kortom het is tijd voor een sprong voorwaarts.

Covid-19

De gevolgen van Covid-19 zijn vooral in de toeristisch-recreatieve sector goed merkbaar. Evenementen die al lange tijd die niet meer mogen, de horeca die beperkt wordt, de dagrecreatieve-, sport- en wellnessvoorzieningen die minder bezoekers konden verwelkomen. En de hotels die een deel van de zakelijke markt zagen verdwijnen (50% van hotelbezoek is zakelijk en denk aan vergaderingen en congressen). Niet alleen economisch zagen we de gevolgen. Inwoners ontdekten massaal weer hun eigen woonomgeving en daarmee nam de druk op de natuur en recreatiegebieden verder toe. Ook lijkt er een trendbreuk gaande dat mensen de voorkeur geven voor kleinschaligheid, minder massale evenementen, minder dicht op elkaar, meer in de nabije omgeving, ook in relatie tot de zorg voor onze planeet. Dit vraagt iets van de sector, vernieuwing is nodig om in te spelen op deze ontwikkelingen. Misschien wel de belangrijkste conclusie die de Coronabeperkingen met zich meenam was het belang van de sector voor ons welzijn en geluk.

Trends & Ontwikkelingen

Zoals in de vorige alinea al aangegeven moeten we zoeken naar een balans tussen (economische) groei en anderzijds de leefbaarheid van onze omgeving. Kortom duurzaam toerisme is de opgave. Het Nationaal Bureau voor Toerisme is al langer bezig met een strategie om toeristen beter over het land te verdelen. Enschede kan hiervan profiteren.

Demografische ontwikkelingen hebben ook hun effecten op de sector. De groei van het aandeel ouderen die meer te besteden hebben en er graag op uittrekken is een economisch interessante doelgroep. Verder hebben we steeds meer 1-persoonshuishoudens, hier zal ook meer op ingespeeld kunnen worden en onze bevolking wordt diverser en dat biedt kansen.

Een trend die al langer zichtbaar is, is de toename van het camperbezit, maar ook de caravan en vouwwagen zijn sinds Corona weer in trek. Korte vakanties zijn populair en met de mogelijkheden van hybride werken kun je er ook vaker op uit.

Het belang van wie kiest wordt gekozen wordt ook steeds sterker. Verschillende doelgroepen hebben diverse wensen. Daar zal de sector op in moeten spelen. Een steeds grotere groep wil nieuwe, rauwe ervaringen, weg van de gebaande paden. Zij willen verhalen horen, iets leren of bijdragen.

En er komt een steeds grotere focus op de bredere welvaart, iedereen moet kunnen profiteren van groei. Ook binnen de VTE sector is deze bewustwording merkbaar. Niet langer draait het alleen om economische groei, maar steeds vaker gaat het om de bijdrage van de sector aan het welzijn en de gezondheid van mens en dier.

Regionale samenwerking

Om meer toerisme aan te trekken en het recreatief aanbod voor inwoners van Twente te versterken werken we als regio samen. We voeren een gezamenlijk beheer op de routenetwerken en de recreatieparken (o.a. het Rutbeek). Hiervoor is nu een aparte entiteit opgericht te weten "Recreatieschap Twente". Daarnaast hebben we als regio een gezamenlijke ambitie om het toerisme te versterken. Zowel bestuurlijk als ambtelijk komen we hiervoor met enige regelmaat bij elkaar. We voeren gezamenlijk onderzoek uit naar bijvoorbeeld verblijfsaccommodaties en dagrecreatie, hebben gezamenlijke contacten met de provincie over inzet van middelen en lobby naar het Rijk en een gezamenlijke marketingstrategie. Deze laatste wordt door opgepakt door TwenteMarketing waar de gemeenten een subsidierelatie mee hebben. Wij dragen daar 1 euro per inwoner aan bij. Ook is er regelmatig afstemming tussen Enschede Promotie en Twente Marketing om te kijken hoe we elkaar kunnen versterken. We zijn nu aan het kijken hoe recreatie en toerisme aan kan haken op de sociaal economische structuurversterking. Vanuit het recreatieschap en Twentemarketing wordt afstemming gezocht hierover met de Twenteboard. Naast de samenwerking op regionale schaal kijken we ook naar gebiedsgerichte samenwerking met onze buurgemeenten, ook over de grens.

Het proces van totstandkoming

De basis voor deze agenda is dat we uitgaan van datgene wat we al hebben, waar we sterk in zijn als stad en sluiten we aan bij de citymarketingdoelstellingen. We hebben een goede basis om de sprong voorwaarts te maken, maar acties zijn nodig om deze beter zichtbaar te maken, te verbinden, te verbeteren en soms iets toe te voegen. We hebben twee sessies georganiseerd met stakeholders (zie bijlage van de agenda) en hen gevraagd wat de thema's en acties zijn waar we als Enschede nog stappen kunnen maken. Ook hebben we in een randprogramma met de Raad deze vraag gesteld. Dit heeft geleid tot 10 actielijnen, waarvan de precieze invulling samen met partners moet plaatsvinden en die afhankelijk zullen zijn van de beschikbare middelen. Daar waar kan liften we mee bij ander beleid (zoals we bij de fietsvisie hebben gedaan) of in projecten, maar dit kan niet altijd.

Deze agenda moet de vrijetijdseconomie weer op de kaart zetten, richting geven, inspireren en uitnodigen om samen te schouderen onder deze sector te zetten.

Publieksvriendelijke samenvatting

De vrijetijdseconomie is een belangrijke sector voor onze werkgelegenheid, de bestedingen aan o.a. het MKB, maar ook voor het welzijn van mensen. Het huidige beleid is verouderd en met deze agenda willen de sector versterken. De actielijnen die in de agenda staan zijn gebaseerd op gesprekken met de sector en moeten zorgen voor een toeristische groei, waar de hele stad van profiteert. Zeker in deze coronaperiode is het belang van recreatie en toerisme zowel in geld als in het effect op ons welzijn duidelijk geworden.

Beoogd effect

Meer bezoekers die langer verblijven en meer besteden wat bijdraagt aan de brede welvaart

Argumenten

1.1 Recreatie en toerisme is een belangrijke economische sector

De werkgelegenheid in deze sector is groot. Landelijk gaat het om 800.000 banen en de omzet draagt bij aan 4% van het Bruto Binnenlands Product. En is daarmee in omvang vergelijkbaar met de bouwsector. Bovendien is het

een stuwende economie omdat mensen van elders bestedingen doen op lokaal niveau. In Enschede is de werkgelegenheid in deze sector zo'n 7%. Wel wordt het steeds lastiger om personeel te vinden.

1.2 Deze sector levert een belangrijke maatschappelijke bijdrage

Het brengt mensen samen, geeft plezier en vertier. Zorgt voor ontspanning en rust en is daarmee ook belangrijk voor ons welbevinden en de gezondheid. Bezoekers aan onze stad dragen bij aan het behoud van onze voorzieningen (denk aan musea) en inwoners kunnen profiteren van de extra voorzieningen die gerealiseerd worden als gevolg van toerisme.

1.3 Een goed toeristisch-recreatief aanbod draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat

Al jaren is er een trek naar de stad. Dit komt onder andere door het grote en vooral diverse aanbod aan voorzieningen. Bovendien komen veel mensen voor het eerst in contact met een regio of stad via een toeristisch bezoek.

1.4 De sector versterkt de binding en trots van de bewoners

In de profilering van je stad leg je de nadruk op het Dna. Dit zit enerzijds in culturele waarde, zoals gastvrijheid, nuchterheid, het verleden (erfgoed en de verhalen), maar soms ook in plekken of gebouwen. Het profileren van een stad of regio op dit Dna versterkt de onderlinge binding. Daarnaast wordt in de sector ook veel vrijwilligerswerk gedaan wat ook bijdraagt aan sociale cohesie en levensgeluk.

1.5 Investerings zijn nodig om de coronacrisis op een toekomstbestendige wijze te boven te komen

Zoals eerder aangegeven in de inleiding hebben bepaalde sectoren het extra zwaar, zoals de hotels, evenementen en evenementenlocaties en we zien dus een verandering in consumentengedrag. Dit vraagt creativiteit en ondernemerschap van de sector, waarin wij als overheid kunnen faciliteren en aanjagen.

1.6 Deze sector is bij uitstek een sector die de brug slaat tussen economie, de fysieke omgeving en de maatschappelijke opgaven

Dit beleidsterrein is vervlochten met vele sectoren en stimuleert het integraal denken. Niet alleen sectoraal, maar ook op gebiedsniveau. Op stadsdeelniveau, maar ook stad en landelijk gebied en stad en regio.

1.7 Belangrijk voor diversiteit en inclusie

Deze sector brengt mensen samen, kan inspelen op de diverse wensen zodat iedereen zich prettig voelt in onze stad.

1.8 Deze agenda geeft invulling aan het Technologisch, Innovatieve, Creatieve (TIC) profiel

In onze citymarketingvisie hebben we bepaald hoe we ons willen profileren. Dit profiel kan je versterken door dit ook echt zichtbaar, voelbaar en tastbaar te maken voor bezoekers. Recreatie en toerisme is hiervoor een goed middel.

1.9 Meer bezoekers leidt tot meer inkomsten uit toeristenbelasting

Risico's

Niet

Financiële dekking van het voorstel

Er moet nog besluitvorming plaatsvinden over de inzet van middelen.

Op dit moment dragen wij middelen (724.831 euro) af aan het recreatieschap. Dit doen wij ten behoeve van het beheer en onderhoud van de routenetwerken, recreatieparken (o.a. het Rutbeek) en Twente Marketing. Via het recreatieschap is er een verbinding met de Twenteboard voor de bijdrage van deze sector aan de regionale doelen.

Alternatieven

1.1. Andere actielijnen en doelgroepen kiezen

Maar deze zijn door onderzoek en in samenspel met de sector tot stand gekomen. Overigens hebben we ook aandacht voor andere doelgroepen, maar dit zal meer vanuit de markt moeten komen.

1.2 Voor 2022 eenmalig middelen inzetten

Daar is nu geen dekking voor, maar zou wel wenselijk zijn, zeker in deze coronatijd.

Participatie

Wij hebben de stakeholders in de sector geraadpleegd in twee sessies. Bewoners zijn niet betrokken, maar in de uitwerking van de actielijnen is dit zeker nog een optie.

Communicatie

Betrokkenen bij de participatie hebben de agenda ontvangen en daarnaast zullen we vragen of Enschede Promotie dit via haar nieuwsbrief aan stakeholders wil meedelen. Ook worden de regiogemeenten- en partners geïnformeerd. Er is al een gesprek gestart met collega's van de stadsdelen hoe we dit kunnen betrekken bij de stadsdeelagenda's en daarnaast is er contact met collega's uit de verschillende sectoren waar raakvlakken mee zijn.

Communicatie met direct betrokkenen

Zie vorige punt

PR over het besluit

Persbericht

Rechtsgeldige bekendmaking van gemeentelijke regelgeving

Niet van toepassing

Vervolg

We gaan verder in gesprek met de sector om invulling te geven aan de actielijnen. Het ambitieniveau hangt af van de beschikbare middelen.

Er volgt nog een ruimtelijk handelingskader voor verblijfsaccommodaties.

Bijlagen

Agenda Vrijtijdseconomie

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris,

de Burgemeester,

E.A. Smit

drs. Th.J.F.M. Bovens
